

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20.11.1992, sp. zn. VII Torz 52/92, ECLI:CZ:NS:1992:TORZ.52.1992.1

Číslo: 33/1993

Právní věta: Je-li orgánem činným v trestním řízení, který podle § 105 odst.1 tr.ř. přibírá znalce do trestního řízení, soud, musí rozhodovat náležitě obsazen (§ 2 odst.9 tr.ř.). Proto přibírá-li znalce Krajský soud jako soud prvního stupně, musí o přibrání rozhodnout v senátu složeném ze dvou soudců, z nichž jeden je předsedou, a tři přísedících.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 20.11.1992

Spisová značka: VII Torz 52/92

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 5-6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Důkaz znalecký, Znalci

Předpisy: 141/1961 Sb. § 2 odst. 9
§ 105 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti obviněného F. M. Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě z 29.10.1992 sp. zn. 30 Rt 112/92 a Krajskému soudu uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl, a současně nařídil, aby věc byla projednána a rozhodnuta v jiném složení senátu.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením Krajský soud v Ostravě podle § 105 odst. 1 tr. ř. ustanovil znalcem z oboru grafologie soudního znalce z oboru písma O. V. V odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že v rámci přezkumného řízení podle § 4 odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zák. č. 47/1991 Sb., je třeba provést znalecký posudek z oboru ručního písma, a proto byl přibrán znalec O. V., aby porovnal šest dopisů založených ve spise a zjistil, zda tyto dopisy byly psány F. M., který v tomto stadiu přislíbil spolupráci v tom směru, že je ochoten se podrobit písemné zkoušce.

Proti tomuto usnesení podal v zákonem stanovené lhůtě obviněný F. M. stížnost. V jejím odůvodnění namítl, že napadené usnesení je totožné s již zrušeným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 19.11.1991 sp. zn. 1 Rt 258/91, které bylo zrušeno ke stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10.4.1992 sp. zn. Tz 9/92 zároveň i s řízením na základě něho provedeným. Není pravda, jak je v napadeném usnesení

uvedeno, že v tomto stadiu řízení přislíbil spolupráci při expertíze, když mu předsedou senátu JUDr. A. K. nebylo dovoleno seznámit se se spisy a po uvedeném rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky dosud neproběhlo žádné řízení, ve kterém by tento slib dal.

Dále poukázal na skutečnost, že v řízení vznikají v důsledku postupu předsedy senátu JUDr. A. K. průtahy, a proto navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky zvážil, zda by neměla být tato rehabilitační věc projednána v jiném složení senátu, neboť uvedený předseda senátu je podjatý ve věci rehabilitace neprávem odsouzených osob v totalitním režimu. V závěru podané stížnosti F. M. navrhl napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě zrušit.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. v návaznosti na § 17 odst. 4 cit. zák. o soudní rehabilitaci správnost výroku, proti němuž mohl obviněný F. M. podat stížnost, i řízení tomuto usnesení předcházející, a shledal, že stížnost je důvodná.

Rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 10. 4. 1992 sp. zn. Tz 9/92 bylo podle § 268 odst. 2 a § 269 odst. 2 tr. ř. rozhodnuto, že usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91 byl porušen zákon v ustanovení § 4 a § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zák. č. 47/1991 Sb. v neprospěch obviněného F. M. a toto usnesení i řízení na jeho základě provedené bylo zrušeno. V odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyšší soud České republiky uvedl, že Krajský soud v Ostravě měl k návrhu obviněného ze dne 25. 7. 1990 provést přezkumné řízení podle oddílu třetího zákona o soudní rehabilitaci, a nikoli rozhodovat o pokračování v trestním stíhání podle § 33 odst. 2 zák. o soudní rehabilitaci, neboť toto ustanovení se vztahuje na rehabilitaci a odškodnění osob v případech, kdy nebylo zahájeno trestní stíhání. Z podání obviněného bylo totiž jednoznačně patrné, že jde o návrh podle § 4 zák. o soudní rehabilitaci, a tento návrh splňoval i všechny další náležitosti vyžadované ustanovením § 4 cit. zák. o soudní rehabilitaci, když se jednalo o pravomocné soudní rozhodnutí vyhlášené v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 za trestný čin vyzvědačství podle § 105 odst. 1 alinea 1 tr. zák., tedy za trestný čin podle hlavy první zvláštní části trestního zákona [§ 4 písm. e) zák. o soudní rehabilitaci]. Z těchto důvodů byl porušen zákon v ustanovení § 4, § 33 odst. 2 cit. zák. o soudní rehabilitaci. Za tohoto stavu je pak Krajský soud v Ostravě povinen provést k návrhu F. M. jako oprávněné osoby uvedené v § 5 odst. 1 cit. zák. o soudní rehabilitaci přezkumné řízení podle oddílu třetího zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění zák. č. 47/1991 Sb.

Krajský soud v Ostravě však podle těchto pokynů obsažených v uvedeném rozsudku Nejvyššího soudu České republiky náležitě nepostupoval, když hned na počátku dalšího řízení opět vydal usnesení ze dne 29. 10. 1992 sp. zn. 1 Rt 258/91, kterým ustanovil znalce O. V. podle § 105 tr. zák. (správně § 105 odst. 1 tr. ř.) k podání písmoznalecké expertízy šesti dopisů založených ve spise, aniž před tím provedl jakýkoliv úkon směřující k provedení přezkumného řízení podle oddílu třetího zákona o soudní rehabilitaci. Tímto usnesením v podstatě zopakoval postup, ke kterému došlo již usnesením ze dne 19. 11. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91. Při tomto postupu však přehlédl, že toto usnesení stejně tak jako celé řízení provedené na podkladě usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 9. 1991 sp. zn. 1 Rt 258/91 bylo zrušeno shora uvedeným rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ke stížnosti pro porušení zákona. Za tohoto stavu věci neměl Krajský soud v Ostravě pro vydání napadeného usnesení žádný podklad a měl proto nejprve provést přezkumné řízení podle oddílu třetího cit. zák. o soudní rehabilitaci ve veřejném zasedání ve smyslu § 9 cit. zák. o soudní rehabilitaci (srov. k tomu též ustanovení § 12 odst. 1 cit. zák.).

Navíc krajský soud v Ostravě vydal napadené usnesení jako rozhodnutí soudce či předsedy senátu (ve spise není založen žádný protokol o veřejném či neveřejném zasedání ani protokol o hlasování), ač orgánem činným v trestním řízení se podle § 105 odst. 1 tr. ř. rozumí v řízení před soudem vždy příslušný soud v náležitém obsazení, kterým je v tomto případě prvoinstanční senát Krajského soudu v Ostravě ve složení ze dvou soudců, z nichž jeden je předsedou, a tří přísedících (§ 12 odst. 3 písm.

a) zák. č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích], neboť podle § 12 odst. 1 tr. ř. se orgány činnými v trestním řízení rozumějí soud, prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán. Podle § 12 odst. 2 cit. zák. o soudech a soudcích rozhoduje krajský soud zásadně v senátech; samosoudce rozhoduje pouze v případech stanovených zákony o řízení před soudy. O takový případ však v posuzované věci nešlo, neboť ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. hovoří o orgánu činném v trestním řízení, tedy vzhledem k § 12 odst. 1 tr. ř. o soudu, kterým je třeba rozumět příslušný senát. Pokud by zákonodárce zamýšlel, aby v řízení před soudem rozhodoval o přibrání znalce soudce nebo předseda senátu, musel by to výslovně v ustanovení § 105 odst. 1 tr. ř. vyjádřit, jako to učinil např. v § 39 odst. 1, 2, § 40, 68, § 69 odst. 1, 5, 6 tr. ř. a dalších ustanoveních.

Z těch důvodů Nejvyšší soud České republiky napadené usnesení podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. ř. zrušil a Krajskému soudu v Ostravě uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl. V další části rozhodnutí se Nejvyšší soud zabýval návrhem obviněného F. M., aby trestní věc byla projednána v jiném složení senátu.